

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

1. THÔNG TIN VỀ MÔN HỌC

- 1.1 Tên môn học: **LỊCH SỬ VĂN MINH THẾ GIỚI**
1.2 Mã môn học: **SEAS2303**
1.3 Khoa/Ban phụ trách: **Khoa XHH-CTXH-ĐNA**
1.4 Số tín chỉ: **03 LT (03 LT/0TH)**

2. MÔ TẢ MÔN HỌC

Môn học này cung cấp những kiến thức cơ bản về những cơ sở hình thành và những thành tựu cơ bản của các nền văn minh lớn trên thế giới. Qua đây sinh viên sẽ nắm bắt được những quy luật cơ bản phát triển văn minh nhân loại.

Môn học cũng giới thiệu một số nền văn hoá văn minh tiêu biểu ở phương Đông như: Ai Cập – Lưỡng Hà, Ấn Độ, Trung Quốc và phương Tây như Hy Lạp và La Mã...

3. MỤC TIÊU MÔN HỌC

3.1. Mục tiêu chung:

Cung cấp cho sinh viên những kiến thức đại cương về văn minh nhân loại và những nét độc đáo trong các nền văn hóa văn minh trên thế giới.

3.2. Mục tiêu cụ thể:

- 3.2.1. *Kiến thức*: Trang bị kiến thức cơ bản về nền văn hóa và văn minh thế giới như: đặc điểm các khu vực văn hoá văn minh ở phương Đông và Tây; những thành tựu của nhân loại trong giai đoạn văn minh công nghiệp và hậu công nghiệp.
- 3.2.2. *Kỹ năng*: Kết thúc học phần, sinh viên sẽ phải nắm được nguồn gốc và những thành tựu văn minh tiêu biểu của nhân loại. Bên cạnh đó, SV có thể nhận định, so sánh sự tương đồng cũng như khác biệt giữa văn hóa phương Đông và văn hóa phương Tây.

3.2.3. Thái độ:

- Thấy được ý nghĩa của môn học. Môn học này cũng giúp sinh viên ý thức hơn về những gì mà hôm nay họ được thụ hưởng, Sinh viên sẽ biết trân trọng và có ý thức hơn với những di sản của văn minh thế giới.
- Có thái độ học tập tích cực, chủ động và tư duy sáng tạo
- Rèn luyện tinh thần trách nhiệm, tác phong học tập, nghiên cứu nghiêm túc, khoa học, làm việc theo nhóm hiệu quả.
- Sinh viên phải ý thức được tầm quan trọng của việc tự học, tự nghiên cứu ở nhà, làm bài tập lớn, làm việc theo nhóm, vv... ngoài giờ học trên lớp.

4. NỘI DUNG MÔN HỌC

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
1.	Chương Mở đầu: Những vấn đề chung	1. Các khái niệm cơ bản 2. Các khu vực văn hoá văn minh trên thế giới	4,5	4,5			– Vũ Dương Ninh (chủ biên), <i>Lịch sử văn minh thế giới</i> , NXB Giáo dục, 2010 [Trang 7-15, 30-34, 69-73, 100-104] – Trần Ngọc Thêm, <i>Cơ sở văn hóa Việt Nam</i> , NXB Giáo dục, 1999; [trang 10-19]
2.	Chương 1: Văn hoá - văn minh Ai Cập cổ đại	1. Tổng quan về Ai Cập cổ đại - Điều kiện thiên nhiên và dân cư - Các thời kỳ và sự kiện lịch sử chủ yếu - Một số đặc điểm chính trị xã hội 2. Các thành tựu văn hóa Ai Cập - Chữ viết cổ - Tôn giáo tín ngưỡng - Nghệ thuật ướp xác	4,5	4,5			– Lê Phụng Hoàng (chủ biên), <i>Lịch sử văn minh thế giới</i> , NXB Giáo dục, 1999 [trang 12 – 21] – Vũ Dương Ninh (chủ biên), <i>Lịch sử văn minh thế giới</i> , NXB Giáo dục, 2010 [Trang 16-20]

STT	Tên chương	Mục, tiêu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		<ul style="list-style-type: none"> - Nghệ thuật kiến trúc (Kim Tự tháp) - Tượng Nhân sư (Sphinx) 					
1.	Chương 3: Văn hoá - văn minh Lưỡng Hà cổ đại	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tổng quan về Lưỡng Hà cổ đại 2. Các thành tựu văn hóa văn minh Lưỡng Hà <ul style="list-style-type: none"> - Chữ tiết hình (hay “chữ góc”) - Vườn treo Babilon - Bộ luật Hammurabi - Thư viện vua Assurbanipal 	3,5	3,5			<ul style="list-style-type: none"> - Lê Phụng Hoàng (chủ biên), <i>Lịch sử văn minh thế giới</i>, NXB Giáo dục, 1999 [trang 21 – 29]
1.	Chương 4: Văn hoá - văn minh Ấn Độ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tổng quan về Ấn Độ <ul style="list-style-type: none"> - Vị trí địa lý và dân cư - Các thời kỳ lớn của lịch sử Ấn Độ <ol style="list-style-type: none"> 2. Những thành tựu văn hóa văn minh <ul style="list-style-type: none"> - Tôn giáo – Triết học <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bà la môn giáo ▪ Phật giáo - Ngôn ngữ - văn học <ol style="list-style-type: none"> 1. Sử thi Mahabharata 2. Sử thi Ramayana - Nghệ thuật 	4,5	4,5			<ul style="list-style-type: none"> - Vũ Dương Ninh (chủ biên), <i>Lịch sử văn minh thế giới</i>, NXB Giáo dục, 2010 [trang 30 – 47] - Vũ Dương Ninh (chủ biên), <i>Lịch sử văn minh thế giới</i>, NXB Giáo dục, 2010 [Trang 79-92]
2.	Chương 5: Văn hoá - văn minh Trung Hoa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tổng quan về lịch sử <ul style="list-style-type: none"> - Địa lý và dân cư - Sơ lược lịch sử <ol style="list-style-type: none"> 2. Các thành tựu văn hóa văn minh <ul style="list-style-type: none"> - Các dòng tư tưởng chính 	5,5	5,5			<ul style="list-style-type: none"> - Lê Phụng Hoàng (chủ biên), <i>Lịch sử văn minh thế giới</i>, NXB Giáo dục, 1999 [trang 48 – 70] - Vũ Dương Ninh (chủ biên), <i>Lịch</i>

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nho gia ▪ Mặc gia ▪ Đạo gia ▪ Pháp gia <ul style="list-style-type: none"> - Bốn phát minh kỹ thuật lớn - Ngôn ngữ - văn học <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kinh thi ▪ Thơ Đường ▪ Tiểu thuyết Minh Thanh 					<i>sử văn minh thế giới</i> , NXB Giáo dục, 2010 [Trang 117-137]
3.	Chương 6: Văn hoá - văn minh Ả Rập	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bán đảo Ả Rập và dân cư 2. Đạo Islam và văn hóa Islam giáo 	4,5		4,5		<ul style="list-style-type: none"> - Lê Phụng Hoàng (chủ biên), <i>Lịch sử văn minh thế giới</i>, NXB Giáo dục, 1999 [trang 71 – 77] 1. Vũ Dương Ninh (chủ biên), <i>Lịch sử văn minh thế giới</i>, NXB Giáo dục, 2010 [Trang 49-68]
4.	Chương 7: Văn hoá - văn minh Hy Lạp và La Mã cổ đại	Văn hoá văn minh Hy Lạp cổ đại <ol style="list-style-type: none"> 1. Cơ sở hình thành văn minh Hy Lạp cổ đại <ul style="list-style-type: none"> - Điều kiện tự nhiên - Nền kinh tế công - thương nghiệp 2. Các thời kỳ lớn của lịch sử Hy Lạp cổ đại <ul style="list-style-type: none"> - Thời kỳ Crete - Mycenae và Homer - Thời kỳ thành bang - Thời kỳ Hy Lạp hoá 	4,5	4,5			<ul style="list-style-type: none"> - Lê Phụng Hoàng (chủ biên), <i>Lịch sử văn minh thế giới</i>, NXB Giáo dục, 1999 [tr105 – tr135]

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		<p>Văn hoá văn minh La Mã cổ đại</p> <p>1. Cơ sở hình thành văn minh La Mã cổ đại</p> <ul style="list-style-type: none"> - Điều kiện tự nhiên - Nền kinh tế công - thương nghiệp <p>2. Các thời kỳ lịch sử</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sự ra đời nhà nước La Mã cổ đại - Thời kỳ Cộng hòa - Thời kỳ đế chế <p>Các thành tựu văn hóa văn minh của VM Hy - La</p> <ul style="list-style-type: none"> - Văn học - Sử học - Nghệ thuật - Khoa học tự nhiên - Triết học - Luật pháp - Tôn giáo 					
5.	Chương 8: Văn hoá - văn minh Tây Âu thời kỳ trung đại	<ul style="list-style-type: none"> • Tổng quan về lịch sử trung đại phương Tây - Thời kỳ hình thành củng cố và phát triển chế độ phong kiến - Thời kỳ suy tàn của chế độ phong kiến và sự ra đời của chủ nghĩa tư bản ở Châu Âu • Văn minh phương Tây trung đại + Phong trào văn hóa Phục hưng - Phong trào phục 	4,5	4,5			<ul style="list-style-type: none"> - Lê Phụng Hoàng (chủ biên), <i>Lịch sử văn minh thế giới</i>, NXB Giáo dục, 1999 <p>[tr136 – tr165]</p>

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		<p>hưng và phát triển những tinh hoa của nền văn hóa – văn minh Hy Lạp – La Mã</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vì sao có phong trào văn hóa phục hưng - Nội dung của phong trào văn hóa phục hưng - Một số tác giả, tác phẩm tiêu biểu <p>+ Phong trào cải cách tôn giáo</p> <ul style="list-style-type: none"> - Phong trào đòi thay đổi, đổi mới Cơ đốc giáo cho phù hợp với yêu cầu của giai cấp tư sản - Kết quả 					
6.	Chương 9: Văn minh công nghiệp	<p>1. Điều kiện ra đời và bối cảnh lịch sử</p> <ul style="list-style-type: none"> - Điều kiện ra đời và bối cảnh lịch sử trong các thế kỷ XVII, XVIII, XIX - Bối cảnh lịch sử trong nửa đầu thế kỷ XX <p>2. Những thành tựu của văn minh công nghiệp</p> <p>+ Cuộc cách mạng công nghiệp</p> <p>+ Phát minh khoa học – kỹ thuật, khoa học xã</p>	2,0	2,0			<p>– Vũ Dương Ninh (chủ biên), <i>Lịch sử văn minh thế giới</i>, NXB Giáo dục, 2010</p> <p>[tr318 – tr346]</p>

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		hội, văn học nghệ thuật - Thế kỷ XVIII - Thế kỷ XIX - Nửa đầu thế kỷ XX					
7.	Chương 10: Văn minh hậu công nghiệp	1. Hoàn cảnh lịch sử 2. Những thành tựu khoa học kỹ thuật + Đặc điểm: - Khoa học kỹ thuật trở thành lực lượng sản xuất trực tiếp - Thời gian từ phát minh khoa học đến ứng dụng vào thực tế ngày càng rút ngắn và hiệu quả cao - Cuộc cách mạng công nghiệp trở thành cốt lõi của cách mạng khoa học kỹ thuật + Những thành tựu khoa học – công nghệ - Máy tính - Người máy (rôbốt) - Công cuộc chinh phục vũ trụ	2,0	2,0			– Vũ Dương Ninh (chủ biên), <i>Lịch sử văn minh thế giới</i> , NXB Giáo dục, 2010 [tr347 – tr370] – Lê Phụng Hoàng (chủ biên), <i>Lịch sử văn minh thế giới</i> , NXB Giáo dục, 1999 [tr212 – tr228]
8.	Thảo luận nhóm theo chủ đề. (THUYẾT TRÌNH) Nhóm tự chọn những chủ đề chuyên sâu theo từng chủ đề lớn. (có thể thay đổi theo	Gồm các chủ đề: 1. Văn hóa văn minh Ấn Độ 2. Văn hóa văn minh Ả rập 3. Văn hóa văn minh Đông Nam Á (chọn hướng khu vực hay từng quốc gia đều được) 4. Văn hóa văn minh	4,0		4,0		SV tự tìm kiếm tư liệu theo hướng dẫn của GV.

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
	từng học kỳ)	Trung Hoa 5. Văn hóa văn minh Tây Tạng 6. Văn minh Inca 7. Văn minh Maya 8. Kiến trúc và điêu khắc Hy Lạp. 9. Kiến trúc và điêu khắc La Mã. 10. Hội họa thời Phục hưng. ...					
9.	Ôn tập	Tổng kết môn	1,0		1,0		SV ôn tập qua game show

5. TÀI LIỆU THAM KHẢO

5.1. Tài liệu chính:

- Vũ Dương Ninh (chủ biên), Lịch sử văn minh thế giới, NXB Giáo dục, 2010.
- Lê Phụng Hoàng (chủ biên), *Lịch sử văn minh thế giới*, NXB Giáo dục, 1999.

5.2. Tài liệu tham khảo:

- Lương Duy Thứ (chủ biên), Đại cương văn hóa phương Đông, NXB Giáo dục, 2000.
- Trần Ngọc Thêm, Cơ sở văn hóa Việt Nam, NXB Giáo dục, 1999.
- Nhiều tác giả, Almanach – Những nền văn minh thế giới, NXB Văn hóa Thông tin, 1996.
- Mai Ngọc Chừ, Văn hoá Đông Nam Á, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội, 1999.
- Will Durant (Nguyễn Hiến Lê dịch), Lịch sử văn minh Trung Hoa, NXB Văn hóa Thông tin, 2004.
- Will Durant (Nguyễn Hiến Lê dịch), Lịch sử văn minh Ấn Độ, NXB Văn hóa Thông tin, 2003.
- Will Durant (Nguyễn Hiến Lê dịch), Lịch sử văn minh Ả rập, NXB Văn hóa Thông tin, 2006.
- Mortimer Chambers – Barbara Hanawalt, The Western Experience, McGraw Hill, 2007.

6. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP

Quy định thang điểm : 10

STT	Hình thức đánh giá	Trọng số
1	Thuyết trình trên lớp + Bài tập về nhà	30%
2	Thi cuối kỳ trắc nghiệm	70%

7. KẾ HOẠCH GIẢNG DẠY

7.1. Kế hoạch giảng dạy lớp ngày

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
1	Buổi 1	Mở đầu: Những vấn đề chung, những khái niệm liên quan. - Nhắc lại các khái niệm: văn hóa, văn minh, văn hiến, văn vật. - Các khu vực văn hoá văn minh trên thế giới	
2	Buổi 2	Ai Cập: Giới thiệu cho sinh viên một trong những nền văn minh xuất hiện sớm nhất (Ai Cập) cùng những thành tựu của nó. a. Tổng quan về Ai Cập cổ đại - Điều kiện thiên nhiên và dân cư - Các thời kỳ và sự kiện lịch sử chủ yếu - Một số đặc điểm chính trị xã hội b. Các thành tựu văn hóa Ai Cập - Chữ viết cổ - Tôn giáo tín ngưỡng - Nghệ thuật ướp xác - Nghệ thuật kiến trúc (Kim Tự tháp) - Tượng Nhân sư (Sphinx)	<i>Sinh viên tham gia trò chơi tìm hiểu về thành tựu toán học của người Ai Cập cổ</i>
3	Buổi 3	Lưỡng Hà: Giới thiệu cho sinh viên một trong những nền văn minh xuất hiện sớm nhất (Lưỡng Hà) cùng những thành tựu của nó. 1. Tổng quan về Lưỡng Hà cổ đại 2. Các thành tựu văn hóa văn minh Lưỡng Hà - Chữ tiết hình (hay “chữ góc”)	

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
		<ul style="list-style-type: none"> - Vườn treo Babilon - Bộ luật Hammurabi - Thư viện vua Asshurbarnipal <p>Ấn Độ: Nắm được những đặc điểm chính về các khía cạnh văn hóa tôn giáo, triết học Ấn Độ.</p> <p>1. Tổng quan về Ấn Độ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vị trí địa lý và dân cư 	
4	Buổi 4	<ul style="list-style-type: none"> - Các thời kỳ lớn của lịch sử Ấn Độ 2. Những thành tựu văn hóa văn minh - Tôn giáo – Triết học <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bà la môn giáo ▪ Phật giáo - Ngôn ngữ - văn học <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sử thi Mahabharata ▪ Sử thi Ramayana - Nghệ thuật <p>Trung Hoa: Hiểu biết những thành tựu rực rỡ của một trong những nền văn hoá lớn và trường tồn trong lịch sử văn minh nhân loại (Trung Hoa)</p> <p>1. Tổng quan về lịch sử</p> <ul style="list-style-type: none"> - Địa lý và dân cư - Sơ lược lịch sử 	
5	Buổi 5	<p>Trung Hoa (tt)</p> <p>2. Các thành tựu văn hóa văn minh</p> <ul style="list-style-type: none"> - Các dòng tư tưởng chính <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nho gia ▪ Mặc gia ▪ Đạo gia ▪ Pháp gia - Bốn phát minh kỹ thuật lớn - Ngôn ngữ - văn học 	
6	Buổi 6	Cung cấp những nét chính trong văn hoá văn minh Ả rập chủ yếu qua tôn giáo. Cụ thể là Islam	<i>SV chia nhóm đi khảo sát tại các thánh đường Islam</i>

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
		giáo.	<i>giáo tại Tp HCM và viết thu hoạch.</i>
7	Buổi 7	Hy Lạp- La Mã: Lịch sử văn minh phương Tây cổ đại I. Lịch sử Hy Lạp và La Mã cổ đại II. Những thành tựu văn minh chủ yếu của Hy Lạp và La Mã cổ đại	
8	Buổi 8	BỐC THĂM ĐỀ THUYẾT TRÌNH	
9	Buổi 9	Văn hoá - văn minh Tây Âu thời kỳ trung đại <ul style="list-style-type: none"> • Tổng quan về lịch sử trung đại phương Tây - Thời kỳ hình thành củng cố và phát triển chế độ phong kiến - Thời kỳ suy tàn của chế độ phong kiến và sự ra đời của chủ nghĩa tư bản ở Châu Âu • Văn minh phương Tây trung đại + Phong trào văn hóa Phục hưng <ul style="list-style-type: none"> - Phong trào phục hưng và phát triển những tinh hoa của nền văn hóa – văn minh Hy Lạp – La Mã - Vì sao có phong trào văn hóa phục hưng - Nội dung của phong trào văn hóa phục hưng - Một số tác giả, tác phẩm tiêu biểu + Phong trào cải cách tôn giáo	
10	Buổi 10	Văn minh công nghiệp <ol style="list-style-type: none"> 1. Điều kiện ra đời và bối cảnh lịch sử - Điều kiện ra đời và bối cảnh lịch sử trong các thế kỷ XVII, XVIII, XIX - Bối cảnh lịch sử trong nửa đầu thế kỷ XX 2. Những thành tựu của văn minh công nghiệp + Cuộc cách mạng công nghiệp + Phát minh khoa học – kỹ thuật, khoa học xã hội, văn học nghệ thuật	<i>Sinh viên tham gia trò chơi tổng kết các chương đã học</i>

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
		Văn minh Hậu công nghiệp 1. Hoàn cảnh lịch sử 2. Những thành tựu khoa học kỹ thuật Tổng kết lại chương trình, ôn tập.	

8. GIẢNG VIÊN BIÊN SOẠN

- Họ và tên : NGUYỄN THỊ TÂM ANH
- Chức danh, học hàm, học vị : Giảng viên – Thạc sĩ

PHỤ TRÁCH KHOA

HÀ MINH TRÍ